

داستان کوتاه چیست؟

در این درس تاریخچه مختصر، عناصر اساسی و ویژگی‌های داستان کوتاه را می‌خوانیم. هدف ما ایجاد علاقه و آشنایی با داستان کوتاه و قواعد نگارشی از جمله «علامت سیمیکولن» است.
داستان کوتاه چیست؟

داستان کوتاه بیان رویداد واقعی و یا تخیلی است که نویسنده با طرح منظم، شخصیت اصلی و محوری را در یک واقعه چنان تصویر می‌کند که تأثیر واحد بر خواننده وارد می‌سازد و یا، داستانی است که کوتاه باشد و در ظرف نیم تا دو ساعت خوانده شود.

داستان کوتاه به مفهوم امروزی آن که معادل short story انگلیسی و Nouvelle فرانسوی است، در اوایل قرن نوزدهم میلادی، تقریباً همزمان در امریکا، فرانسه و روسیه پدید آمد. نخستین کسی که به صورت جدی به این نوع ادبی پرداخت و نظریاتی را در این باره ارائه کرد، ادگار آلن پو، شاعر و داستان‌نویس آمریکایی (۱۸۰۹ - ۱۸۴۹ م.) بود که او را پدر داستان کوتاه می‌نامند؛ همچنین گوگول و چخوف روسی، گی دو ما پاسان فرانسوی و عزیز نسین ترکی از جمله داستان‌نویسان مشهور جهان اند. در افغانستان می‌توان از دکتور محمد اکرم عثمان، جلال نورانی، باباکوهی، رهنور زریاب سپوژمی زریاب و دیگران نام برد که آثاری در این نوع ادبی نگاشته‌اند. طرح داستان کوتاه دارای سه رکن اساسی شرح، گسترش و نتیجه می‌باشد که اغلب با گره‌افگنی با نقطهٔ اوج^۱ شروع می‌شود و با درونمایه^۲ و ویژه خود در آخر به گره‌گشایی^۳ می‌انجامد. اصولاً مقدمه‌چینی ندارد و تقریباً از ابهام خالی است و به سرعت به گره‌گشایی منتهی می‌شود.

داستان کوتاه به جای پرداختن به تمام زنده‌گی، به بخشی از آن می‌پردازد؛ یعنی داستان کوتاه برشی از زنده‌گی است. داستان کوتاه باید دارای ویژه‌گی‌های زیر باشد:

- کوتاه باشد.
- پیرنگ^۴ منظم و منسجم داشته باشد.
- فقط به یک موضوع بپردازد.
- یک واقعهٔ بزرگ مرکزی داشته باشد که وقایع دیگر برای تکمیل آن بیایند.
- شخصیت‌هایش محدود باشد؛ ولی یک شخصیت اصلی داشته باشد.
- غالباً شخصیتی با شخصیت دیگر یا خود یا با فکر و اندیشه‌یی درگیر است.
- کامل باشد (از نظر خواننده).
- آغاز، میانه و پایان داشته باشد.

اصولاً ارزش داستان کوتاه در پیام‌رسانی آن نهفته است.

توضیحات

۱. لحظه‌یی است که بحران به نهایت رویارویی و تعارض خود، به گره‌گشایی منجر شود.
۲. فکر حاکم بر داستان.
۳. سرآمدن وضعیت و موقعیت پیچیده یا نتیجه‌نهایی رشته حوادث است و نتیجه‌گشودن رازها و معماها و برطرف شدن سوء تفاهمات می‌باشد.
۴. الگوی حادثه داستان است و از حوادث و رویدادهای به هم پیوسته ساخته می‌شود که داستان را از کشمکش به نتیجه می‌رساند.

